

de Israellem educit Deus non per Philisthæam, sed per desertum; ossa Joseph secum defert, & columna ignis ac nubes est dux itineris.

1 **L**ocutusque est Dominus ad Moysen, dicens:

* Inf. 24.
19.
Lev. 27. 26.
Num. 1. 16.
Luc. 2. 22.

2 * Sanctifica mihi omne primogenitum quod aperit vulvam in filiis Israel, tam de hominibus quam de jumentis: mea sunt enim omnia.

3 Et ait Moyses ad populum: Mementote diei hujus in qua egressi estis de Ægypto & de domo servitutis, quoniam in manu forti eduxit vos Dominus de loco isto: ut non comedatis fermentatum panem.

4 Hodie egredimini mense novarum frugum.

5 Cumque introduxerit te Dominus in Terram Chananæi & Hethæi & Amorrhæi, & Hevæi, & Jebusæi, quam juravit patribus tuis ut daret tibi, terram fluentem lacte & melle, celebrabis hunc morem sacrorum mense isto.

6 Septem diebus vesceris azymis: & in die septimo erit solemnitas Domini.

7 Azyma comedetis septem diebus: non apparebit apud te aliquid fermentatum, nec in cunctis finibus tuis.

8 Narrabisque filio tuo in die illo, dicens: Hoc est quod fecit mihi Dominus quando egressus sum de Ægypto.

9 Et erit quasi signum in manu tua, & quasi monumentum ante oculos tuos: & ut lex Domini semper sit in ore tuo, in manu enim forti eduxit te Dominus de Ægypto.

10 Custodies hujuscemodi cultum statuto tempore a diebus in dies.

11 Cumque introduxerit te Dominus in Terram Chananæi, sicut juravit tibi & patribus tuis, & dederit tibi eam:

* Infr. 22.
20. 3. 34.
10.
Ezech. 44.
50.

12 * Separabis omne quod aperit vulvam Domino, & quod primitivum est in pecoribus tuis: quidquid habueris masculini sexus, consecrabis Domino.

13 Primogenitum asini mutabis ove: quod si non redemeris, interficies. Omne autem primogenitum hominis de filiis tuis, pretio redimes.

14 Cumque interrogaverit te filius tuus cras, di-

dicens: Quid est hoc? respondebis ei: In manu forti eduxit nos Dominus de terra Ægypti, de domo servitutis.

15 Nam cum induratus esset Pharaos, & nollet nos dimittere, occidit Dominus omne primogenitum in terra Ægypti a primogenito hominis usque ad primogenitum jumentorum: idcirco immolo Domino omne quod aperit vulvam masculini sexus, & omnia primogenita filiorum meorum redimo.

16 * Erit igitur quasi signum in manu tua, & quasi appensum quid, ob recordationem, inter oculos tuos: eo quod in manu forti eduxit nos Dominus de Ægypto.

* Deut. 6. 8.

17 Igitur cum emisisset Pharaos populum, non eos duxit Deus per viam Terræ Philisthæi quæ vicina est: reputans ne forte pœniteret eum, si vidisset adversum se bella confurgere, & reverteretur in Ægyptum.

18 Sed circumduxit per viam deserti, quæ est juxta Mare rubrum: & armati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.

19 Tulit quoque Moyses ossa Joseph secum: eo quod adjurasset filios Israel, dicens: * Visitabit vos Deus, efferte ossa mea hinc vobiscum.

* Gen. 50. 24.

20 Profectique de Socoth castrametati sunt in Etham in extremis finibus solitudinis.

21 * Dominus autem præcedebat eos ad ostendendam viam per diem in columna nubis, & per noctem in columna ignis: ut dux esset itineris utroque tempore.

* Num. 14. 14.
Neh. 9. 10.
1 Cor. 10. 1.

22 Numquam defuit columna nubis per diem, nec columna ignis per noctem, coram populo.

CAPUT XIV.

Pharaos cum suis Israellem persequitur, Angelus in columna nubis medium se interponit, Moyses dividit mare rubrum, quod sicco pede transeunt Hebræi; Ægyptii tum ab Angelo, tum ab aquis recurrentibus, cum universo equitatu ac curribus submerguntur.

1 **L**ocutus est autem Dominus ad Moysen, dicens:

2 Loquere filiis Israel: Reversi castra meten-

tur e regione Pihahiroth quæ est inter Magdalum & mare contra Beelsephon: in conspectu ejus castra ponetis super mare.

3 Dicturusque est Pharao super filiis Israel: Coardati sunt in terra, conclusit eos desertum.

4 Et indurabo cor ejus, ac persequetur vos: & glorificabor in Pharaone, & in omni exercitu ejus: scientque Ægyptii quia ego sum Dominus. Feceruntque ita.

5 Et nuntiatum est regi Ægyptiorum quod fugisset populus: immutatamque est cor Pharaonis & servorum ejus super populo, & dixerunt: Quid volumus facere ut dimitteremus Israel, ne ferviret nobis?

6 Junxit ergo currum, & omnem populum suum assumpsit secum.

7 Tulitque sexcentos currus electos, & quidquid in Ægypto curruum fuit: & duces totius exercitus.

8 Induravitque Dominus cor Pharaonis regis Ægypti, & persecutus est filios Israel: at illi egressi erant in manu excelsa.

* *Jf.* 24.
1 *Mach.*
4 9.
9 * Cumque persequerentur Ægyptii vestigia præcedentium, repererunt eos in castris super mare: omnis equitatus & currus Pharaonis, & universus exercitus, erant in Pihahiroth contra Beelsephon.

10 Cumque appropinquasset Pharao, levantes filii Israel oculos, viderunt Ægyptios post se: & timuerunt valde: clamaveruntque ad Dominum.

11 Et dixerunt ad Moysen: Forsitan non erant sepulchra in Ægypto, ideo tulisti nos ut moreremur in solitudine: quid hoc facere voluisti, ut educeres nos ex Ægypto?

12 Nonne iste est sermo, quem loquebamur ad te in Ægypto, dicentes: Recede a nobis, ut serviamus Ægyptiis? multo enim melius erat servire eis, quam mori in solitudine.

13 Et ait Moyses ad populum: Nolite timere: state, & videte magnalia Domini quæ facturus est hodie: Ægyptios enim, quos nunc videtis, nequaquam ultra videbitis usque in sempiternum: nequaquam ultra videbitis usque in sempiternum:

14 Dominus pugnabit pro vobis, & vos tacebitis.

15 Di-

15 Dixitque Dominus ad Moysen: Quid clamas ad me? Loquere filiis Israel ut proficiantur.

16 Tu autem eleva virgam tuam, & extende manum tuam super mare, & divide illud: ut gradientur filii Israel in medio mari per siccum.

17 Ego autem indurabo cor Ægyptiorum ut persequantur vos: & glorificabor in Pharaone, & in omni exercitu ejus, & in curribus, & in equitibus illius.

18 Et scient Ægyptii quia ego sum Dominus, cum glorificatus fuero in Pharaone, & in curribus atque in equitibus ejus.

19 Tollenque se Angelus Dei, qui præcedebat castra Israel, abiit post eos: & cum eo pariter columna nubis, priora dimittens, post tergum.

20 Stetit inter castra Ægyptiorum & castra Israel, & erat nubes tenebrosa, & illuminans noctem, ita ut ad se invicem toto noctis tempore accedere non valerent.

21 Cumque extendisset Moyses manum super mare, abstulit illud Dominus flante vento vehementi & urente tota nocte, & vertit in siccum, divisaque est aqua.

22 * Et ingressi sunt filii Israel per medium * *Psal.* 77.
ficcum maris: erat enim aqua quasi murus a dex-
13 & 104.
tra eorum & lava. 37 & 113.

23 Persequentisque Ægyptii ingressi sunt post *Hebr.* 11.
eos, & omnis equitatus Pharaonis, currus ejus
20.
& equites per medium maris.

24 Jamque advenerat vigilia matutina, & * * *Sap.* 12.
ecce respiciens Dominus super castra Ægyptio-
15.
rum per columnam ignis & nubis, interfecit exercitum eorum:

25 Et subvertit rotas curruum, ferebanturque in profundum. Dixerunt ergo Ægyptii: Fugiamus Israel: Dominus enim pugnat pro eis contra nos.

26 Et ait Dominus ad Moysen: Extende manum tuam super mare, ut revertantur aquæ ad Ægyptios super currus & equites eorum.

27 Cumque extendisset Moyses manum contra mare, reversum est primo diluculo ad priorem

10.

locum: fugientibusque Ægyptiis occurrerunt aquæ, & involvit eos Dominus in mediis fluctibus.

28 Reversæque sunt aquæ, & operuerunt currus & equites cuncti exercitus Pharaonis, qui sequentes ingressi fuerant mare: nec unus quidem superfuit ex eis.

29 Filii autem Israel perrexerunt per medium sicci maris, & aquæ eis erant quasi pro muro a dextris & a sinistris:

30 Liberavitque Dominus in die illa Israel de manu Ægyptiorum:

31 Et viderunt Ægyptios mortuos super littus maris, & manum magnam quam exercuerat Dominus contra eos: timuitque populus Dominum, & crediderunt Domino, & Moyfi servo ejus.

CAPUT XV.

Moyfes & Israëlita, gratis Deo cum cantu peractis, veniunt in Marath; ubi amaritudine aquarum a Moyse versa in dulcedinem, pergunt in Elim, ubi 12. fontes & 70. palmæ erant.

* Sap. 10. 20. **T**unc * cecinit Moyfes & filii Israel carmen hoc Domino, & dixerunt: Cantemus Domino: gloriose enim magnificatus est, equum & ascensorem dejecit in mare.

* Isai. 12. 2. * Fortitudo mea & laus mea Dominus, & factus est mihi in salutem: iste Deus meus, & glorificabo eum: Deus patris mei, & exaltabo eum.

3 Dominus quasi vir pugnator, omnipotens nomen ejus.

4 Currus Pharaonis & exercitum ejus projecit in mare: electi principes ejus submersi sunt in Mari rubro.

5 Abyssi operuerunt eos, descenderunt in profundum quasi lapis.

6 Dexteræ tuæ Domine magnificata est in fortitudine: dexteræ tuæ Domine percussit inimicum.

7 Et in multitudine gloriæ tuæ deposuisti adversarios tuos: misisti iram tuam, quæ devoravit eos sicut stipulam.

8 Et in spiritu furoris tui congregatæ sunt aquæ: stetit unda fluens, congregatæ sunt abyssi in medio mari.

9 Dixit

9 Dixit inimicus: Persequar & comprehendam, dividam spolia, implebitur anima mea: evaginabo gladium meum, interficiet eos manus mea.

10 Flavit spiritus tuus, & operuit eos mare: submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus.

11 Quis similis tui in fortibus Domine? quis similis tui magnificus in sanctitate, terribilis atque laudabilis, faciens mirabilia?

12 Extendisti manum tuam, & devoravit eos terra.

13 Dux fuisti in misericordia tua populo quem redemisti: & portasti eum in fortitudine tua, ad habitaculum sanctum tuum.

14 Ascenderunt populi, & irati sunt: dolores obtinuerunt habitatores Philisthim.

15 Tunc conturbati sunt principes Edom, robustos Moab obtinuit tremor: obriguerunt omnes habitatores Chanaan.

16 Irruat super eos formido & pavor, in magnitudine brachii tui: siant immobiles quasi lapis, donec pertranseat populus tuus, Domine donec pertranseat populus tuus iste, quem possedisti.

17 Introduces eos, & plantabis in monte hæreditatis tuæ, firmissimo habitaculo tuo quod operatus es Domine: sanctuarium tuum Domine, quod firmaverunt manus tuæ.

18 Dominus regnabit in æternum & ultra.

19 Ingressus est enim eques Pharaonis cum curribus & equitibus ejus in mare: & reduxit super eos Dominus aquas maris: filii autem Israel ambulaverunt per siccum in medio ejus.

20 Sumplit ergo Maria prophetissa, soror Aaron, tympanum in manu sua: egressæque sunt omnes mulieres post eam cum tympanis & choris.

21 Quibus præcinebat, dicens: Cantemus Domino: gloriose enim magnificatus est, equum & ascensorem ejus dejecit in mare.

22 Tulit autem Moyfes Israel de Mari rubro, & egressi sunt in desertum Sur: ambulaveruntque tribus diebus per solitudinem, & non inveniabant aquam.

23 Et venerunt in Mara, nec poterant bibere, aquas

aquas de Mara, eo quod essent amaræ: unde & congruum loco nomen imposuit vocans illam Mara, id est, amaritudinem.

24 Et murmuravit populus contra Moysen, dicens: Quid bibemus?

25 At ille clamavit ad Dominum, qui ostendit ei lignum: quod * cum misisset in aquas, in dulcedinem versa sunt. Ibi constituit ei præcepta, atque judicia, & ibi tentavit eum.

26 Dicens: Si audieris vocem Domini Dei tui, & quod rectum est coram eo feceris & obedieris mandatis ejus, custodierisque omnia præcepta illius, cunctum languorem, quem posui in Ægypto, non inducam super te: ego enim Dominus sanator tuus.

27 * Venerunt autem in Elim filii Israel, ubi erant duodecim fontes aquarum, & septuaginta palmæ: & castra metati sunt juxta aquas.

CAPUT XVI.

Murmurantibus in deserto Sin de ciborum inopia Israelitis, mittit Dominus coturnices & pluit Man ad saturitatem: jussio Domini de Sabbato servando, & manna colligendo, & in monumentum reponendo, quo eos alit quotidie per quadraginta annos.

Sap. 11. 2. **P**ROfectique sunt de Elim, * & venit omnis multitudo filiorum Israel in desertum Sin, quod est inter Elim & Sinai, quinto decimo die mensis secundi, postquam egressi sunt de terra Ægypti.

2 Et murmuravit omnis congregatio filiorum Israel contra Moysen & Aaron in solitudine.

3 Dixeruntque filii Israel ad eos: Utinam mortui essemus per manum Domini in terra Ægypti, quando sedebamus super ollas carnium & comedebamus panem in saturitate: cur eduxistis nos in desertum istud, ut occideretis omnem multitudinem fame?

4 Dixit autem Dominus ad Moysen: Ecce, ego pluem vobis panes de cælo: egrediatur populus, & colligat quæ sufficiunt per singulos dies: ut tentem eum utrum ambulet in lege mea, an non.

5 Die autem sexto parent quod inferant: & sit duplum quam colligere solebant per singulos dies.

6 Di-

6 Dixeruntque Moyses & Aaron ad omnes filios Israel: Vespere scietis quod Dominus eduxerit vos de terra Ægypti:

7 Et mane videbitis gloriam Domini: audivit enim murmur vestrum contra Dominum: nos vero quid sumus, quia misistastis contra nos?

8 Et ait Moyses: Dabit vobis Dominus vespere carnes edere, & mane panes in saturitate: eo quod audierit murmurationes vestras quibus murmurati estis contra eum: nos enim quid sumus? nec contra nos est murmur vestrum, sed contra Dominum.

9 Dixit quoque Moyses ad Aaron: Dic universæ congregationi filiorum Israel: Accedite coram Domino: audivit enim murmur vestrum.

10 Cumque loqueretur Aaron ad omnem cœtum filiorum Israel, respexerunt ad solitudinem: & ecce gloria * Domini apparuit in nube.

11 Locutus est autem Dominus ad Moysen, dicens:

12 Audivi murmurationes filiorum Israel, loquere ad eos: Vespere comedetis carnes, & mane saturabimini panibus: scietisque quod ego sum Dominus Deus vester.

13 Factum est ergo vespere, & ascendens coturnix, cooperuit castra: mane quoque ros jacuit per circuitum castrorum.

14 Cumque operuisset superficiem terræ, * apparuit in solitudine minutum, & quasi pilo tum, in similitudinem pruinæ super terram.

15 Quod cum vidissent filii Israel, dixerunt ad invicem: Manhu? quod significat: Quid est hoc? ignorabant enim quid esset. Quibus ait Moyses: * Iste est panis, quem Dominus dedit vobis ad vescendum.

16 Hic est sermo, quem præcepit Dominus: Colligat unusquisque ex eo quantum sufficit ad vescendum: gomor per singula capita, juxta numerum animarum vestrarum quæ habitant in tabernaculo sic tolletis.

17 Feceruntque ita filii Israel: & collegerunt, alius plus, alius minus.

18 Et mensi sunt ad mensuram gomor: * nec qui

* Judith.
5. 15.
Eccl. 38.
5.

* Num.
33. 9.

* Eccl.
45. 3.

* Num.
17.
Psalm.
77. 24.
Cap. 16.
Joann.
6. 31.
1. Cor.
10. 3.

* 2. Cor.
8. 15.

qui plus collegerat, habuit amplius: nec qui minus paraverat, reperit minus: sed singuli juxta id quod edere poterant, congregaverunt.

19 Dixitque Moyses ad eos: Nullus relinquat ex eo in mane.

20 Qui non audierunt eum, sed dimiserunt quidam ex eis usque mane, & scatere cepit vermis, atque computruit: & iratus est contra eos Moyses.

21 Colligebant autem mane singuli, quantum sufficere poterat ad vescendum: cumque incaluisset sol, liquefiebat.

22 In die autem sexta collegerunt cibos duplices, id est, duo gomor per singulos homines: venerunt autem omnes principes multitudinis, & narraverunt Moysi,

23 Qui ait eis: Hoc est quod locutus est Dominus: Requies sabbati sanctificata est Domino cras. Quodcumque operandum est, facite: & quæ coquenda sunt coquite: quidquid autem reliquum fuerit, reponite usque in mane.

24 Feceruntque ita ut præceperat Moyses, & non computruit, neque vermis inventus est in eo.

25 Dixitque Moyses: Comeditis illud hodie, quia sabbatum est Domini: non invenietur hodie in agro.

26 Sex diebus colligite: in die autem septimo sabbatum est Domini, idcirco non invenietur.

27 Venitque septima dies: & egressi de populo ut colligerent, non invenerunt.

28 Dixit autem Dominus ad Moysen: Usquequo non vultis custodire mandata mea, & legem meam?

29 Videte quod Dominus dederit vobis sabbatum, & propter hoc die sexta tribuit vobis cibos duplices: maneat unusquisque, apud semetipsum, nullus egrediatur de loco suo die septimo.

30 Et sabbatizavit ita populus die septimo.

31 Appellavitque domus Israel nomen ejus Man: quod erat quasi semen coriandri album, gustusque ejus quasi similitudo cum melle.

32 Dixit autem Moyses: Iste est sermo, quem præcepit Dominus: imple gomor ex eo: & custodiat

hodiatur in futuras retro generationes: ut noverrint panem, quo alui vos in solitudine, quando educti estis de Terra Ægypti.

33 Dixitque Moyses ad Aaron: Sume vas unum, & mitte ibi Man, quantum potest capere gomor, & repone coram Domino ad servandum in generationes vestras.

34 Sicut præcepit Dominus Moysi. Posuitque illud Aaron in tabernaculo reservandum.

35 * Filii autem Israel comederunt Man quadraginta annis, donec venirent in terram habitabilem: hoc cibo aliti sunt usquequo tangerent fines terræ Chanaan.

36 Gomor autem decima pars est Ephæ.

CAPUT XVII.

Rursum murmurantibus in Raphidim ob aquæ penuriam filiis Israel, dat Dominus aquam de petra: Amaleciti invadunt Hebræos, sed pugnantem Josue, & in monte Moysæ extensis manibus orante, vincuntur.

1 **I**gitur profecta omnis multitudo filiorum Israel de deserto Sin per mansiones suas, juxta sermonem Domini, castrametati sunt in Raphidim, ubi non erat aqua ad bibendum populo.

2 * Qui jurgatus contra Moysen, ait: Da nobis aquam ut bibamus. Quibus respondit Moyses: Quid jurgamini contra me? cur tentatis Dominum?

3 Sitivit ergo ibi populus præ aquæ penuria, & murmuravit contra Moysen, dicens: Cur fecisti nos exire de Ægypto, ut occideres nos, & liberos nostros, ac jumenta, fiti?

4 Clamavit autem Moyses ad Dominum, dicens: Quid faciam populo huic? adhuc paululum, & lapidabit me.

5 Et ait Dominus ad Moysen: Antecede populum, & sume tecum de senioribus Israel: & virgam qua percussisti fluvium, tolle in manu tua, & vade.

6 En ego stabo ibi coram te supra petram: percutesque petram, & exibit ex ea aqua, ut bibat populus. Fecit Moyses ita coram senioribus Israel:

7 Et vocavit nomen loci illius, Tentatio, propter jurgium filiorum Israel, & quia tentarunt Dominum, dicentes: Estne Dominus in nobis, an non?

8 * Venit autem Amalec, & pugnabat contra Israel in Raphidim.

9 Dixitque Moyfes ad Josue: Elige viros: & egressus, pugna contra Amalec: cras ego stabo in vertice collis, habens virgam Dei in manu mea.

10 Fecit Josue ut locutus erat Moyfes, & pugnavit contra Amalec: Moyfes autem & Aaron, & Hur ascenderunt super verticem collis.

11 Cumque levaret Moyfes manus, vincebat Israel: sin autem paululum remisisset, superabat Amalec.

12 Manus autem Moyfi erant graves: fumentes igitur lapidem, posuerunt subter eum, in quo sedit: Aaron autem & Hur sustentabant manus ejus ex utraque parte. Et factum est ut manus illius non lassarentur usque ad occasum solis.

13 Fugavitque Josue Amalec, & populum ejus in ore gladii.

14 Dixit autem Dominus ad Moysem: Scribe hoc ob monumentum in libro, & trade auribus Josue: delebo enim memoriam Amalec sub cælo.

15 Edificavitque Moyfes altare, & vocavit nomen ejus, Dominus exaltatio mea, dicens:

16 Quia manus solii Domini, & bellum Domini erit contra Amalec, a generatione in generationem.

CAPUT XVIII.

Jethro socer Moyfi uxorem cum filiis ad eum reducit: & auditis Dei operibus, cum Dominum laudasset, eique sacrificasset, sanum consilium Moyfi dedit in constituendis judiciorum magistratibus, qui minora judicent.

1 Cumque audisset Jethro, sacerdos Madian, cognatus Moyfi, omnia quæ fecerat Deus Moyfi, & Israeli populo suo, & quod eduxisset Dominus Israel de Ægypto:

2 Tulit Sephoram uxorem Moyfi quam remiserat:

3 Et

3 Et duos filios ejus, quorum unus vocabatur Gersam, dicente patre: * Advena fui in terra aliena.

4 Alter vero Eliezer: Deus enim, ait, patris mei adjutor meus, & eruit me de gladio Pharaonis.

5 Venit ergo Jethro cognatus Moyfi, & filii ejus, & uxor ejus, ad Moysem in desertum, ubi erat castrametatus juxta montem Dei.

6 Et mandavit Moyfi, dicens: Ego Jethro cognatus tuus venio ad te; & uxor tua, & duo filii tui cum ea.

7 Qui egressus in occursum cognati sui, adoravit, & osculatus est eum: salutaveruntque se mutuo verbis pacificis. Cumque intrasset tabernaculum,

8 Narravit Moyfes cognato suo cuncta quæ fecerat Dominus Pharaoni, & Ægyptiis propter Israel: universumque laborem, qui accidisset eis in itinere, & quod liberaverat eos Dominus.

9 Latatusque est Jethro super omnibus bonis, quæ fecerat Dominus Israeli, eo quod eruisset eum de manu Ægyptiorum,

10 Et ait: Benedictus Dominus, qui liberavit vos de manu Ægyptiorum, & de manu Pharaonis, qui eruit populum suum de manu Ægypti.

11 Nunc cognovi, quia magnus Dominus super omnes deos: eo quod * superbe egerint contra illos.

12 Obtulit ergo Jethro cognatus Moyfi holocausta & hostias Deo: veneruntque Aaron & omnes seniores Israel, ut comederent panem cum eo coram Deo.

13 Altera autem die sedit Moyfes ut judicaret populum, qui assistebat Moyfi a mane usque ad vesperam.

14 Quod cum vidisset cognatus ejus, omnia scilicet quæ agebat in populo, ait: Quid est hoc quod facis in plebe? cur solus sedes, & omnis populus præstolatur de mane usque ad vesperam?

15 Cui respondit Moyfes: Venit ad me populus quærens sententiam Dei.

16 Cumque acciderit eis aliqua disceptatio;

K 2

ve-

* Dent.
25. 17.
Judith.
4. 13.
Sap. 11.
5.

* Sup. 1.
14. & 5.
7. & 10.
10. & 14.
8.

veniunt ad me ut iudicem inter eos, & ostendam præcepta Dei, & leges ejus.

17 At ille: Non bonam, inquit, rem facis:

18 Stulto labore confumeris, & tu & populus iste qui tecum est: ultra vires tuas est negotium, * solus illud non poteris sustinere.

* Deut.
1. 12.

19 Sed audi verba mea atque consilia, & erit Deus tecum. Esto tu populo in his quæ ad Deum pertinent, ut referas quæ dicuntur ad eum:

20 Ostendasque populo cæremonias & ritum colendi, viamque per quam ingredi debeant, & opus quod facere debeant.

21 Provide autem de omni plebe viros potentes, & timentes Deum, in quibus sit veritas, & qui oderint avaritiam, & constitue ex eis tribunos, & centuriones, & quinquagenarios, & decanos,

22 Qui iudicent populum omni tempore: quidquid autem majus fuerit, referant ad te, & ipsi minora tantummodo iudicent: leviusque sit tibi, partito in alios onere.

23 Si hoc feceris, implebis imperium Dei, & præcepta ejus poteris sustentare: & omnis hic populus revertetur ad loca sua cum pace.

24 Quibus auditis, Moyfes fecit omnia quæ ille fuggerat.

25 Et electis strenuis viris de cuncto Israel, constituit eos principes populi, tribunos, & centuriones, & quinquagenarios, & decanos,

26 Qui iudicabant plebem omni tempore: quidquid autem gravius erat, referebant ad eum, faciliora tantummodo iudicantes.

27 Dimisitque cognatum suum: qui reversus abiit in terram suam.

CAPUT XIX.

Israelita motis castris veniunt in Sina: Moyfes jussu Dei ascendit in montem, monita ejus refert ad populum, qui sanctificari jubetur, ut descendat Dominus in fulgure & tonitru, coram omni plebe Moyfi locuturus.

Mense tertio egressiois Israel de terra Ægypti, in die hæc venerunt in solitudinem Sinai.

2 Nam

2 Nam profecti de * Raphidim, & pervenientes usque in desertum Sinai, castrametati sunt in eodem loco, ibique Israel fixit tentoria e regione montis.

* Num.
33. 5.

3 * Moyfes autem ascendit ad Deum, vocavitque eum Dominus de monte, & ait: Hæc dices domui Jacob, & annuntiabis filiis Israel:

* Act.
38.

4 Vos * ipsi vidistis, quæ fecerim Ægyptiis, quomodo portaverim vos super alas aquilarum, & assumpserim mihi.

* Deut.
29. 2.

5 Si ergo audieritis vocem meam, & custodieritis pactum meum, eritis mihi in peculium de cunctis populis: * mea est enim omnis terra.

* Psal.
23. 1.

6 * Et vos eritis mihi in regnum sacerdotale, & gens sancta. Hæc sunt verba quæ loqueris ad filios Israel.

* 1 Petr.
2. 9.

7 Venit Moyfes, & convocatis majoribus natu populi, exposuit omnes sermones quos mandaverat Dominus.

8 Responditque omnis populus simul: Cuncta quæ locutus est Dominus, faciemus. Cumque retulisset Moyfes verba populi ad Dominum,

9 Ait ei Dominus: Jam nunc veniam ad te in caligine nubis, ut audiat me populus loquentem ad te, & credat tibi in perpetuum. Nuntiavit ergo Moyfes verba populi ad Dominum.

10 Qui dixit ei: Vade ad populum, & sanctifica illos hodie, & cras, laventque vestimenta sua,

11 Et sint parati in diem tertium: in die enim tertia descendet Dominus coram omni plebe super montem Sinai.

12 Constituesque terminos populo per circuitum, & dices ad eos: Cavete ne ascendatis in montem, * nectangatis fines illius: omnis qui tetigerit montem, morte morietur.

* Hebr.
12. 13.

13 Manus non tanget eum, sed lapidibus opprimetur, aut confodietur jaculis, sive jumentum fuerit, sive homo, non vivet. Cum cœperit clangere buccina, tunc ascendant in montem.

14 Descenditque Moyfes de monte ad populum, & sanctificavit eum. Cumque lavissent vestimenta sua,

15 Ait ad eos: Estote parati in diem tertium

K 3

tium, & ne appropinquetis uxoribus vestris.

16 Jamque advenerat tertius dies, & mane inclaruerat: & ecce cœperunt audiri tonitrua, ac micare fulgura, & nubes densissima operire montem, clangorque buccinæ vehementius perstrepebat: & timuit populus qui erat in castris.

17 Cumque eduxisset eos Moyses in occursum Dei de loco castrorum, steterunt ad radices montis.

Deut.
4. II.

18 * Totus autem mons Sinai fumabat: eo quod descendisset Dominus super eum in igne, & ascenderet fumus ex eo quasi de fornace: eratque omnis mons terribilis.

19 Et sonitus buccinæ paulatim crescebat in majus, & prolixius tendebatur: Moyses loquebatur, & Deus respondebat ei.

20 Descenditque Dominus super montem Sinai in ipso montis vertice, & vocavit Moysen in cacumen ejus. Quo cum ascendisset,

21 Dixit ad eum: Descende, & contestare populum: ne forte velit transcendere terminos ad videndum Dominum, & pereat ex eis plurima multitudo.

22 Sacerdotes quoque qui accedunt ad Dominum, sanctificentur, ne percutiat eos.

23 Dixitque Moyses ad Dominum: non poterit vulgus ascendere in montem Sinai: tu enim testificatus es, & iussisti, dicens: Pone terminos circa montem: & sanctifica illum.

24 Cui ait Dominus: Vade, descende: ascendeque tu, & Aaron tecum. Sacerdotes autem & populus ne transeant terminos, nec ascendant ad Dominum, ne forte interficiat illos.

25 Descenditque Moyses ad populum, & omnia narravit eis.

CAPUT XX.

Angelus vice Dei ex Sina monte decalogum promulgat toti populo, sed is mavult Moysè internuncio mandata Dei sibi exponi: Moyses solatur populum; ac terreum aut lapideum de insectis lapidibus altare facere jubetur, ad quod non sit per gradus ascendendum.

Locutusque est Dominus cunctos sermone, hos: 2 Ego

2 Ego * sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti, de domo servitutis.

Deut.
5. 6.
Ps. 80. II.

3 Non habebis deos alienos coram me.

4 * Non facies tibi sculptile, neque omnem similitudinem quæ est in cælo desuper, & quæ in terra deorsum, nec eorum quæ sunt in aquis sub terra.

Lev.
26. 1.
Deut. 4. 15.
Jos. 24. 14.
Ps. 96. 7.

5 Non adorabis ea, neque coles: ego sum Dominus Deus tuus fortis, zelotes, visitans iniquitatem patrum in filios, in tertiam & quartam generationem eorum qui oderunt me:

6 Et faciens misericordiam in millia his qui diligunt me, & custodiunt præcepta mea.

7 * Non assumes nomen Domini Dei tui in vanum. Nec enim habebit infontem Dominus eum, qui assumpserit nomen Domini Dei sui frustra.

Lev.
19. 12.
Deut. 5. II.
Matth. 5.

8 * Memento ut diem sabbati sanctifices.

33.
Isr. 31.
13.
Deut. 5.

9 Sex diebus operaberis, & facies omnia opera tua.

10 Septimo autem die sabbatum Domini Dei tui est: Non facies omne opus in eo, tu, & filius tuus & filia tua, servus tuus & ancilla tua, jumentum tuum, & advena qui est intra portas tuas.

14.
Ezech. 20.
12.

11 * Sex enim diebus fecit Dominus cælum & terram, & mare, & omnia quæ in eis sunt, & requievit in die septimo, ideoque benedixit Dominus diei sabbati, & sanctificavit eum.

Gen. 2.
2.

12 * Honora patrem tuum & matrem tuam, ut sis longævus super terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi.

Deut.
5. 16.
Matth. 15.

13 * Non occides.

4.
Eph. 6. 2.

14 Non mœchaberis.

Matth.
5. 21.

15 Non furtum facies.

16 Non loqueris contra proximum tuum falsum testimonium.

17 * Non concupisces domum proximi tui, nec desiderabis uxorem ejus, non servum, non ancillam, non bovem, non asinum, nec omnia quæ illius sunt.

Rom. 7.
7. 13. 9.

18 Cunctus autem populus videbat voces & lampades, & sonitum buccinæ, montemque fumantem: & perterriti ac pavore concussi, steterunt procul,

19 Dicentes Moyſi: Loquere tu nobis, & audiemus: non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur.

20 Et ait Moyſes ad populum: Nolite timere: ut enim probaret vos venit Deus, & ut terror illius eſſet in vobis, & non peccaretis.

21 Stetitque populus de longe. * Moyſes autem accessit ad caliginem in qua erat Deus.

22 Dixit præterea Dominus ad Moyſen: Hæc dices filiis Iſrael: Vos vidiftis quod de cælo locutus ſim vobis.

23 Non facietis deos argenteos, nec deos aureos facietis vobis.

24 * Altare de terra facietis mihi, & offeretis super eo holocausta & pacifica vestra, oves vestras & boves, in omni loco in quo memoria fuerit nominis mei: veniam ad te, & benedicam tibi.

25 * Quod si altare lapideum feceris mihi, non ædificabis illud de ſectis lapidibus: si enim levaveris cultrum super eo, polluetur.

26 Non ascendes per gradus ad altare meum, ne reveletur turpitudine tua.

C A P U T XXI.

Præcepta judicialia quoad emptitios servos, & ancillas, furta, homicidia, parricidia, plagium, parentum maledicta, rixas, & talionis pœnas, atque cornupetam bovem.

1 Hæc sunt judicia quæ propones eis.

2 Si * emeris servum Hebræum, sex annis serviet tibi: in septimo egredietur liber gratis.

3 Cum quali veste intraverit, cum tali exeat: si habens uxorem, & uxor egredietur simul.

4 Sin autem Dominus dederit illi uxorem, & pepererit filios & filias: mulier & liberi ejus erunt domini sui, ipse vero exhibitum vestitu suo.

5 Quod si dixerit servus: Diligo Dominum meum & uxorem ac liberos, non egredietur liber:

6 Offeret eum Dominus diis, & applicabitur ad ostium & postes, perforabitque aurem ejus subula: & erit ei servus in sæculum.

7 Si quis vendiderit filiam suam in famulam, non egredietur sicut ancillæ exire consueverunt.

8 Si displicuerit oculis domini sui cui tradita fue-

* Deut. 18. 1. 6.
Hebr. 12.
18.

* Infr. 27.
8. & 38.
7.

* Deut. 27. 5.
Saj. 8. 31

* Deut. 15. 12.
Jer. 34.
14.

fuerat, dimittet eam: populo autem alieno vendendi non habebit potestatem, si spreverit eam.

9 Sin autem filio suo desponderit eam, juxta morem filiarum faciet illi.

10 Quod si alteram ei acceperit, providebit puellæ nuptias, & vestimenta, & pretium pudicitie non negabit.

11 Si tria ista non fecerit, egredietur gratis absque pecunia.

12 * Qui percusserit hominem volens occidere, morte moriatur.

13 Qui autem non est insidiatus, sed Deus illum tradidit in manus ejus: * constituam tibi locum in quem fugere debeat.

14 Si quis per industriam occiderit proximum suum, & per insidias: ab altari meo evelles eum, ut moriatur.

15 Qui percusserit patrem suum aut matrem, morte moriatur.

16 Qui furatus fuerit hominem, & vendiderit eum, convictus noxæ, morte moriatur.

17 * Qui maledixerit patri suo, vel matri, morte moriatur.

18 Si rixati fuerint viri, & percusserit alter proximum suum lapide vel pugno, & ille mortuus non fuerit, sed jacuerit in lectulo:

19 Si surrexerit, & ambulaverit foris super baculum suum, innocens erit qui percusserit, ita tamen, ut operas ejus & impensas in medicos restituat.

20 Qui percusserit servum suum vel ancillam virga, & mortui fuerint in manibus ejus, criminis reus erit.

21 Sin autem uno die vel duobus supervixerit, non subjacebit pœnæ, quia pecunia illius est.

22 Si rixati fuerint viri, & percusserit quis mulierem prægnantem, & abortivum quidem fecerit, sed ipsa vixerit: subjacebit damno quantum maritus mulieris expetierit, & arbitri judicaverint.

23 Sin autem mors ejus fuerit subsecuta, reddet animam pro anima.

24 * Oculum pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede,

* Lev. 24. 17.

* Deut. 19. 3.

* Lev. 24. 9.

Prov. 20. 20.

Matth. 15. 4.

Mar. 7. 10.

* Lev. 24. 20.

Deut. 19. 21.

Matth. 5. 25.

25 Adustionem pro adustione, vulnus pro vulnere, livorem pro livore.

26 Si percusserit quispiam oculum servi sui aut ancillæ, & lufcos eos fecerit, dimittet eos liberos pro oculo quem eruit.

27 Dentem quoque si excusserit servo vel ancillæ suæ, similiter dimittet eos liberos.

28 Si bos cornu percusserit virum aut mulierem, & mortui fuerint, lapidibus obruetur: & non comedentur carnes ejus, dominus quoque bovis innocens erit.

29 Quod si bos cornupeta fuerit ab heri & nudiustertius, & contestati sunt dominum ejus, nec recluserit eum, occideritque virum aut mulierem: & bos lapidibus obruetur, & dominum ejus occident.

30 Quod si pretium fuerit ei impositum, dabit pro anima sua quidquid fuerit postulatus.

31 Filium quoque & filiam si cornu percusserit, simili sententiæ subjacebit.

32 Si servum ancillamque invaserit, triginta ficulos argenti domino dabit, bos vero lapidibus opprimetur.

33 Si quis aperuerit cisternam, & foderit, & non operuerit eam, cecideritque bos aut asinus in eam,

34 Reddet dominus cisternæ pretium jumentorum: quod autem mortuum est, ipsius erit.

35 Si bos alienus bovem alterius vulneraverit, & ille mortuus fuerit: vendent bovem vivum, & divident pretium, cadaver autem mortui inter se disperient.

36 Sin autem sciebat quod bos cornupeta esset ab heri & nudiustertius, & non custodivit eum dominus suus, reddet bovem pro bove, & cadaver integrum accipiet.

CAPUT XXII.

*Furti damnique illati poena, depositi, commo-
dati, conducti, atque supra lex, maleficorum,
bestialitatis, sacrificii idololatrici supplicium: ad-
venæ, viduæ & pupillo nocentium poenæ: mutui,
usura & pignoris lex, ac obedientiæ & decima-
rum.*

*rum, primitiarum primogenitorum, de carne a
bestiis prægustata.*

1 **S**I quis furatus fuerit bovem, aut ovem, & occiderit vel vendiderit: quinque boves pro uno bove restituet, * & quatuor oves pro una ove.

* 2. Reg.
22, 6.

2 Si effringens fur domum sive suffodiens fuerit inventus, & accepto vulnere mortuus fuerit: percussor non erit reus sanguinis.

3 Quod si orto sole hoc fecerit, homicidium perpetravit, & ipse morietur. Si non habuerit quod pro furto reddat, ipse venundabitur.

4 Si inventum fuerit apud eum quod furatus est, vivens, sive bos, sive asinus, sive ovis: duplum restituet.

5 Si læserit quispiam agrum vel vineam, & dimiserit jumentum suum ut depascatur aliena: quidquid optimum habuerit in agro suo vel in vinea, pro damni estimatione restituet.

6 Si egressus ignis invenerit spinas, & comprehenderit acervos frugum, sive stantes segetes in agris, reddet damnum qui ignem succenderit.

7 Si quis commendaverit amico pecuniam, aut vas in custodiam, & ab eo qui susceperat, furto ablata fuerint: si invenitur fur, duplum reddet.

8 Si latet fur, dominus domus applicabitur ad deos, & jurabit quod non extenderit manum in rem proximi sui,

9 Ad perpetranda fraudem, tam in bove, quam in asino, & ove ac vestimento: & quidquid damnum inferre potest: ad deos utriusque causa perveniet: & si illi judicaverint, duplum restituet proximo suo.

10 Si quis commendaverit proximo suo asinum, bovem, ovem, & omne jumentum ad custodiam, & mortuum fuerit, aut debilitatum, vel captum ab hostibus, nullusque hoc viderit:

11 Jusjurandum erit in medio, quod non extenderit manum ad rem proximi sui: suscipietque Dominus juramentum, & ille reddere non cogetur.

12 * Quod si furto ablatum fuerit, restituet damnum domino.

* Gen.
31. 36.

13 Si

13 Si comestum a bestia, deferat ad eum quod occisum est, & non restituet.

14 Qui a proximo suo quidquam horum mutuo postulaverit, & debilitatum aut mortuum fuerit domino non presente, reddere compelletur.

15 Quod si impræsentiarum dominus fuerit, non restituet, maxime si conductum venerat pro mercede operis sui.

* Deut. 22. 28. 16 * Si seduxerit quis virginem necdum desponsatam, dormieritque cum ea: dotabit eam, & habebit eam uxorem.

17 Si pater virginis dare noluerit, reddet pecuniam juxta modum dotis, quam virgines accipere consueverunt.

18 Maleficos non patieris vivere.

* Lev. 19. 4. 19 Qui coierit cum jumento, morte moriatur.

20 * Qui immolat diis, occidetur, præterquam Domino soli.

21 Advenæ non contristabis, neque affliges eum: advenæ enim & ipsi fuistis in Terra Ægypti.

* Zac. 7. 10. 22 * Viduæ & pupillo non nocebitis.

23 Si læseritis eos, vociferabuntur ad me, & ego audiam clamorem eorum:

24 Et indignabitur furor meus, percutiamque vos gladio, & erunt uxores vestræ viduæ, & filii vestri pupilli.

25 Si pecuniam mutuum dederis populo meo pauperi qui habitat tecum, non urgebis eum quasi exactor, nec usuris opprimes.

* Deut. 24. 13. 26 * Si pignus a proximo tuo acceperis vestimentum, ante solis occasum reddes ei.

27 Ipsum enim est solum quo operitur, indumentum carnis ejus, nec habet aliud in quo dormiat: si clamaverit ad me, exaudiam eum, quia misericors sum.

* Ab. 23. 5. 28 Diis non detrahes, & * principi populi tui non maledices.

29 Decimas tuas & primitias tuas non tardabis reddere: * primogenitum filiorum tuorum dabis mihi.

* Sup. 13. 2. 12. 13. 34. 19. 30 De bobus quoque, & ovibus similiter facies: septem diebus sit cum matre sua, die octava reddes illum mihi.

31 Viri sancti eritis mihi: * carnem, quæ a * Lev. 22. 8. bestiis fuerit prægustata, non comedetis, sed projicietis canibus.

CAPUT XXIII.

Leges præfixæ iudicibus: bos & asinus inimici servandus: non accipienda iudicibus munera: de anni & diei septimi quiete tribusque festis præcipuis: promittit Deus se populo Angelum in duces itineris præmissurum, & præmium servantibus præcepta: de idololatria & fœdere Chananæorum fugiendis; deque eis exterminandis.

1 **N**on suscipies vocem mendacii: nec junges manum tuam ut pro impio dicas falsum testimonium.

2 Non sequeris turbam ad faciendum malum: nec in iudicio, plurimorum acquiesces sententiæ, ut a vero devies.

3 Pauperis quoque non misereberis in iudicio. * Deut. 22. 1.

4 * Si occurreris bovi inimici tui, aut asino erranti, reduce ad eum.

5 Si videris asinam odientis te jacere sub onere, non pertransibis, sed sublevabis cum eo.

6 Non declinabis in iudicium pauperis.

7 * Mendacium fugies. Infontem & justum * Deut. 13. 53. non occides: quia aversor impium.

8 * Nec accipies munera, quæ etiam excæcant prudentes, & subvertunt verba justorum. * Deut. 16. 19. Eccl. 23. 31.

9 Peregrino molestus non eris: scitis enim advenarum animas: quia & ipsi * peregrini fuistis in Terra Ægypti. * Gen. 46. 6.

10 Sex annis feminabis terram tuam, & congregabis fruges ejus.

11 Anno autem septimo * dimittes eam, & requiescere facies, ut comedant pauperes populi tui: & quicquid reliquum fuerit, edant bestię agri: ita facies in vinea, & in oliveto tuo. * Lev. 25. 4.

12 Sex diebus operaberis: septimo die cessabis, ut requiescat bos & asinus tuus: & refrigeretur filius ancillæ tuæ, & advena.

13 Omnia quæ dixi vobis, custodire. Et per nomen externorum deorum non jurabitis, neque audietur ex ore vestro.

14 Tribus vicibus per singulos annos mihi festa celebrabitis.

15 Solemnitatem azymorum custodies. Septem diebus comedes azyma, * sicut præcepi tibi, tempore menis novorum, quando egressus es de Ægypto: * non apparebis in conspectu meo vacuus.

16 Et solemnitatem messis primitivorum operis tui, quæcumque feminaveris in agro: solemnitatem quoque in exitu anni, quando congregaveris omnes fruges tuas de agro.

17 * Ter in anno apparebit omne masculinum tuum, coram Domino Deo tuo.

18 Non immolabis super fermento sanguinem victimæ meæ, nec remanebit adeps solemnitaris meæ usque mane.

19 * Primitias frugum terræ tuæ deferes in domum Domini Dei tui. * Non coques hœdum in lacte matris suæ.

20 Ecce ego mittam Angelum meum, qui præcedat te, & custodiat in via, & introducat in locum quem paravi.

21 Observa eum, & audi vocem ejus, nec contemnendum putes: quia non dimittet cum peccaveris, & est nomen meum in illo.

22 * Quod si audieris vocem ejus, & feceris omnia quæ loquor, inimicus ero inimicis tuis, & affligam affligentes te.

23 * Præcedetque te Angelus meus, & introducet te ad Amorrhæum, & Hethæum, & Pherezæum, Chanaanæumque, & Hevæum, & Jebusæum, quos ego conteram.

24 Non adorabis deos eorum, nec coles eos: non facies opera eorum, sed destrues eos, & confringes statuas eorum.

25 Servietique Domino Deo vestro, ut benedicam panibus tuis & aquis, & auferam infirmitatem de medio tui.

26 Non erit infœcunda, nec sterilis in terra tua: numerum dierum tuorum implebo.

27 Terrorem meum mittam in præcursum tuum, & occidam omnem populum, ad quem ingredieris: cunctorumque inimicorum tuorum eorum te terga versam:

* Sup. 13.
3. 4.
Inf. 34. 22.
* Deut.
16. 16.
Eccli. 35.
6.

* Infr.
34. 23.
Deut. 16.
16.

* Infr.
24. 26.
* Deut.
14. 21.

* Deut.
7. 11.

* Infr.
33. 2.
Deut. 7.
22.
Jof. 24.
21.

28 Emittens * crabrones prius, qui fugabunt * Deit. Hevæum, & Chanaanæum, & Hethæum, ante. 7. 20. quam introeas.

29 Non ejiciam eos a facie tua anno uno: ne terra in solitudinem redigatur, & crescant contra te bestiae.

30 Paulatimque expellam eos de conspectu tuo, donec augearis, & possideas Terram.

31 Ponam autem terminos tuos a Mari rubro usque ad Mare Palæstinoræ, & a deserto usque ad fluvium: tradam in manibus vestris habitatores Terræ, & ejiciam eos de conspectu vestro.

32 * Non inibis cum eis fœdus, nec cum diis eorum.

33 Non habitent in terra tua, ne forte peccare te faciant in me, si servieris diis eorum: quod tibi certe erit in scandalum.

CAPUT XXIV.

Moyfes a Deo latas leges ad populum refert, populus eas acceptat: & fœdus sancit inter Deum & populum, oblatis Domino sacrificiis, fœderisque sanguine in populum resperso, Moyfes cæteris ad radicem montis manentibus, solus in montem ascendit, ut tabulas legis accipiat, ubi cum Domino quadraginta diebus & noctibus permansit.

1 **M**Oysi quoque dixit: Ascende ad Dominum tu, & Aaron, Nadab, & Abiu, & septuaginta senes ex Israel, & adorabitis procul.

2 Solusque Moyfes ascendet ad Dominum, & illi non appropinquabunt, nec populus ascendet cum eo.

3 Venit ergo Moyfes & narravit plebi omnia verba Domini, atque judicia: responditque omnis populus una voce: Omnia verba Domini, quæ locutus est, faciemus.

4 Scripsit autem Moyfes universos sermones Domini: & mane confurgens ædificavit altare ad radices montis, & duodecim titulos per duodecim tribus Israel.

5 Misitque juvenes de filiis Israel, & obtulerunt holocausta, immolaveruntque victimas pacificas Domino, vitulos duodecim.

* Infr.
34. 15.
Deut. 7. 20.

6 Tulit itaque Moyses dimidiam partem sanguinis, & misit in crateras: partem autem residuam fudit super altare.

7 Assumentque volumen fœderis, legit audiente populo: qui dixerunt: Omnia quæ locutus est Dominus, faciemus, & erimus obedientes.

8 Ille vero sumptum sanguinem resperfit in populum, & ait: Hic est * sanguis fœderis quod pepigit Dominus vobiscum super cunctis sermonibus his.

9 Ascenderuntque Moyses & Aaron, Nadab & Abiu, & septuaginta de senioribus Israel:

10 Et viderunt Deum Israel: & sub pedibus ejus quasi opus lapidis sapphirini, & quasi cœlum, cum ferenum est.

11 Nec super eos qui procul recesserant de filiis Israel, misit manum suam, videruntque Deum: & comederunt, ac biberunt.

12 Dixit autem Dominus ad Moysen: Ascende ad me in montem, & esto ibi: daboque tibi tabulas lapideas, & legem ac mandata quæ scripta: ut doceas eos.

13 Surrexerunt Moyses & Josue minister ejus: ascendensque Moyses in montem Dei,

14 Senioribus ait: Expectate hic donec revertamur ad vos. Habetis Aaron & Hur vobiscum: si quid natum fuerit quæstionis, referetis ad eos.

15 Cumque ascendisset Moyses, operuit nubes montem,

16 Et habitavit gloria Domini super Sinai, tegens illum nube ex diebus: septimo autem die vocavit eum de medio caliginis.

17 Erat autem species gloriæ Domini, quasi ignis ardens super verticem montis, in conspectu filiorum Israel.

18 Ingressusque Moyses medium nebulæ, ascendit in montem: & fuit ibi quadraginta diebus, & quadraginta noctibus.

CAPUT XXV.

Jubetur primitiarum ac donorum oblatio ad Dei tabernaculum formandum, arcam fœderis, mensam panum propositionis, & septiceps candelabrum.

611-

cunctaque illuc pertinentia: horum omnium monstratur exemplar.

1 **L**ocutusque est Dominus ad Moysen, dicens: 2 Loquere filiis Israel, ut tollant mihi primitias, ab * omni homine qui offeret ultro-^{* Infr.} 35. 5. neus, accipietis eas.

3 Hæc sunt autem quæ accipere debetis: Aurum, & argentum, & æs,

4 Hyacinthum & purpuram, coccumque bis tinctum, & byssum, pilos caprarum:

5 Et pelles arietum rubricatas, pellesque janthinas, & ligna setim:

6 Oleum ad luminaria concinnanda: aromata in unguentum, & thymiamata boni odoris:

7 Lapidés onychinos, & gemmas ad ornandum ephod ac rationale.

8 Facientque mihi Sanctuarium, & habitabo in medio eorum:

9 * Juxta omnem similitudinem tabernaculi * ^{Hebr.} quod ostendam tibi, & omnium vasorum, in ^{9. 2.} cultum ejus: sicque facietis illud:

10 Arcam de lignis setim compingite, cujus longitudo habeat duos & semis cubitos: latitudo, cubitum & dimidium: altitudo cubitum similiter ac semissem.

11 Et deaurabis eam auro mundissimo intus & foris: faciesque supra, coronam auream per circuitum:

12 Et quatuor circulos aureos, quos pones per quatuor arcæ angulos: duo circuli sint in laterale uno, & duo in altero.

13 Facies quoque vectes de lignis setim, & operies eos auro:

14 Induceque per circulos qui sunt in arcæ lateribus, ut portetur in eis.

15 Qui semper erunt in circulis, nec unquam extrahentur ab eis.

16 Ponesque in arca testificationem quam dabo tibi.

17 Facies & propitiatorium de auro mundissimo: duos cubitos & dimidium tenebit longitudo ejus, & cubitum ac semissem latitudo.

18 Duos quoque Cherubim aureos & prodigiales facies, ex utraque parte oraculi.

19 Cherub unus sit in latere uno, & alter in altero.

20 Utrumque latus propitiatorii tegant expandentes alas, & operientes oraculum, respiciantque se mutuo versis vultibus in propitiatorium quo operienda est arca,

21 In qua pones testimonium quod dabo tibi.

22 Inde præcipiam, & loquar ad te supra propitiatorium, ac de medio duorum Cherubim, qui erunt super arcam testimonii, cuncta quæ mandabo per te filiis Israel.

23 Facies & mensam de lignis setim, habentem duos cubitos longitudinis, & in latitudine cubitum, & in altitudine cubitum ac semissem.

24 Et inaurabis eam auro purissimo: faciesque illi labium aureum per circuitum,

25 Et ipsi labio coronam interrasilem altam quatuor digitis: & super illam, alteram coronam aureolam.

26 Quatuor quoque circulos aureos præparabis, & pones eos in quatuor angulis ejusdem mensæ per singulos pedes.

27 Subter coronam erunt circuli aurei, ut mittantur vestes per eos, & possit mensa portari.

28 Ipsos quoque vestes facies de lignis setim, & circumdabis auro ad subvehendam mensam.

29 Parabis & acetabula, ac phialas, thuribula, & cyathos, in quibus offerenda sunt libamina, ex auro purissimo.

30 Et pones super mensam panes propositionis in conspectu meo semper.

31 Facies & candelabrum ductile de auro mundissimo, hastile ejus, calamos, scyphos & sphaerulas, ac lilia ex ipso procedentia.

32 Sex calami egredientur de lateribus, tres ex uno latere, & tres ex altero.

33 Tres scyphi quasi in nucis modum per calamos singulos, sphaerulaque simul, & liliam: & tres similiter scyphi instar nucis in calamo altero, sphaerulaque simul & liliam. Hoc erit opus sex calamorum, qui producendi sunt de hastili:

34 In

34 In ipso autem candelabro erunt quatuor scyphi in nucis modum, sphaerulaque per singulos, & lilia.

35 Sphaerulae sub duobus calamis per tria loca, qui simul sex fiunt, procedentes de hastili uno.

36 Et sphaerulae igitur & calami ex ipso erunt, universa ductilia de auro purissimo.

37 Facies & lucernas septem, & pones eas super candelabrum, ut luceant ex adverfo.

38 Emunctoria quoque, & ubi quæ emuncta sunt extinguantur, fiant de auro purissimo.

39 Omne pondus candelabri cum universis vasibus habebit talentum auri purissimi.

40 * Inspice, & fac secundum exemplar quod tibi in monte monstratum est.

* Hebr. 8:

5.
Ab. 7. 44.

CAPUT XXVI.

Forma & constructio tabernaculi Mosaici, veli, arcae, propitiatorii, mensæ, candelabri, & tentorii, juxta suas quæque mensuras.

1 **T**abernaculum vero ita facies: Decem cortinas de bysso retortas & hyacintho, ac purpura, coccoque bis tincto, variatas opere plumario facies.

2 Longitudo cortinæ unius habebit viginti octo cubitos: latitudo, quatuor cubitorum erit. Unius mensuræ fient universa tentoria.

3 Quinque cortinæ sibi jungentur mutuo, & aliæ quinque nexu simili cohærebunt.

4 Anfulas hyacinthinis in lateribus ac summitatibus facies cortinarum, ut possint invicem copulari.

5 Quinquagenas anfulas cortina habebit in utraque parte, ita insertas, ut ansa contra ansam veniat, & altera alteri possit aptari.

6 Facies & quinquaginta circulos aureos quibus cortinarum vela jungenda sunt, ut unum tabernaculum fiat.

7 Facies & saga cilicina undecim, ad operiendum tectum tabernaculi.

8 Longitudo sagi unius habebit triginta cubitos, & latitudo, quatuor: æqua erit mensura sagorum omnium.